

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Факультет фізичного виховання і спорту
Відділ аспірантури та докторантури

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
проф. Замкова Н.Л.

«28» _____ 2026 року

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування (співбесіди)
зі спеціальності А7 Фізична культура і спорт

підготовки доктора філософії

галузі знань А Освіта

спеціальність А7 Фізична культура і спорт

освітньо-наукова програма Фізична культура і спорт

Вінниця – 2026 рік

Розробники: Костюкевич Віктор Митрофанович, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор;

Вознюк Тетяна Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики спорту.

Рецензенти: Ахметов Р.Ф, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Житомирський державний університет імені Івана Франка;

Асаулюк І.О., доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Програма додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за освітньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2026. 7 с.

Програма додаткового вступного випробування (співбесіда) зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт до аспірантури складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. Додаткове вступне випробування дозволяє виявити рівень теоретичної підготовленості та здатності до науково-дослідницької й експериментально-дослідницької діяльності в галузі теорії і методики фізичного виховання і спорту, розкрити концептуальне бачення особистістю сучасних спортивних, фізкультурно-освітніх проблем, особливостей наукових, практико орієнтованих підходів до їх вирішення, напрямів проектування, визначення шляхів і способів організації освітнього процесу в спортивних закладах і закладах освіти.

Програма розглянута і схвалена на спільному засіданні кафедр теорії і методики спорту та теорії і методики фізичного виховання

Протокол від « 05» березня 2026 року № 11

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету фізичного виховання і спорту

Протокол від «20» березня 2026 року № 8

Програма розглянута і схвалена на засіданні вченої ради факультету фізичного виховання і спорту *Протокол від «29» квітня 2026 року № 9*

ВСТУП

Відповідно до Правил прийому до аспірантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в дипломі магістра (спеціаліста), рішенням Приймальної комісії університету призначається додаткове вступне випробування зі спеціальності (співбесіда) відповідно до змісту галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Додаткове вступне випробування зі спеціальності (співбесіда) до аспірантури спрямоване на визначення знань здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, здатності до здійснення педагогічної, науково-дослідницької і дослідно-експериментальної діяльності в галузі фізичного виховання і спорту.

Програма додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіди) складається з розділів:

Розділ 1. Теоретичні та нормативно-правові засади спорту.

Розділ 2. Методичні основи спортивного тренування.

Розділ 3. Методологія дослідження в спорті.

1. Мета, завдання та вимоги до знань та вмінь

1.1 Метою додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіди) є виявлення ступеня обізнаності вступника у галузі теорії і методики спортивного тренування, функціональних знань методологічних основ, закономірностей, принципів, інноваційних підходів до організації навчально-тренувального процесу в закладах дитячо-юнацького спорту, спорту вищих досягнень, масового, професійного і олімпійського, адаптивного спорту.

1.2 Основними завданнями додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіди) є діагностика наукової ерудиції майбутнього здобувача наукового ступеня (знання теоретичних та нормативно-правових засад спорту; методичних основ спортивного тренування; особливостей проведення наукових досліджень у спорті).

Проходячи співбесіду, майбутній аспірант має:

- показати ґрунтовні знання тенденцій і особливостей розвитку спорту в Україні і світі, теоретичних проблем спорту; основних понять спортивного тренування, дидактики, методики тренування, змісту спортивної підготовки у спортивних закладах (в єдності теорії і практики); праць вітчизняних і зарубіжних науковців з питань спортивної підготовки;

- виявити вміння аналізувати тенденції розвитку спортивної та педагогічної науки в сучасному світовому просторі; творчо характеризувати провідні теорії спорту; прогнозувати основні шляхи розвитку спортивної науки в Україні й у світі.

2. Інформаційний обсяг програми додаткового вступного випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіда)

Розділ 1. Теоретичні та нормативно-правові засади спорту.

Основне законодавче поле галузі фізичної культури і спорту, освіти. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, «Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття)», «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року», Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі, Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про вищу освіту» (2014). Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук». Інші нормативно-правові документи, що регулюють діяльність системи спорту й освіти, визначають основні напрями їх реформування. Положення про Єдину спортивну класифікацію України, Національна система та Національна рамка кваліфікацій. Галузеві рамки кваліфікацій. Основні категорії спорту (спорт, олімпійський спорт, професійний спорт, масовий спорт, спорт вищих досягнень, адаптивний спорт, спортивне тренування, процес спортивної підготовки), їх характеристика. Особливості спортивної підготовки: взаємозв'язок і наступність спортивної підготовки; єдність теорії і практики у спортивному тренуванні; система професійної спортивної освіти в Україні, компетентнісний характер професійної освіти. Готовність до професійної діяльності.

Розділ 2. Методичні основи спортивного тренування.

Дидактичні принципи та закономірності спортивного тренування. Характеристика засобів і методів спортивного тренування. Характеристика фізичного навантаження, зони спрямованості тренувальних і змагальних навантажень. Система спортивної підготовки в річному та багаторічному аспекті. Спортивний відбір і спортивна орієнтація. Моделювання та прогнозування в спорті. Адаптація в спорті. Відновлення спортивної працездатності. Проблема допінгу в спорті. Сучасна система матеріально-технічного забезпечення спортивної підготовки.

Розділ 3. Методологія дослідження в спорті.

Методи дослідження в спорті: емпіричні, комплексні та теоретичні методи; соціологічні, медико-біологічні, психологічні, методи математичної статистики. Види моніторингу. Використання сучасного інструментарію наукового дослідження; наукові прилади термінової інформації, лабораторні дослідження в спортивній діяльності. Основні вимоги до використання тестів в контролі різних видів підготовленості. Правила проведення наукових досліджень в спорті. Програма наукових досліджень, види та характеристика педагогічного експерименту. Опрацювання літературних джерел та контенту мережі Інтернет, оформлення списку посилань. Основні вимоги до оформлення наукових праць, структурні складові наукових статей.

3. Критерії та методи оцінювання

Метод оцінювання – *співбесіда*.

Додаткове вступне випробування зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт (співбесіда) оцінюється за шкалою «допущений» / «не допущений». Вступник, який отримав оцінку «не допущений», до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускається.

Оцінка	Критерії оцінювання
допущений	вільне оперування інтегрованими знаннями в галузі спорту, здатність підтримати проблемну дискусію, виявити професійну ерудицію в передбачуваній сфері наукового дослідження, поінформованість щодо найбільш важливих педагогічних ідей, які висловлювалися в минулому та є предметом сучасних наукових дискусій, володіння поняттєво-категоріальним апаратом. Наявність науково-аналітичних здібностей, здатності виокремлювати актуальні факти, явища, події в галузі спорту, використовувати теоретичні знання як основу й метод пізнання, виявляти проблеми для здійснення актуальної науково-педагогічної діяльності, комбінувати знання для більш глибокого розуміння проблем і збагачення професійних знань. Уміння розробляти програму і методику наукового дослідження з формуванням комплексу доцільних наукових (теоретичних і емпіричних) методів;
не допущений	відсутність знань науково-теоретичних джерел та основних проблем обраної наукової спеціальності, неточні відповіді на питання білетів, нерозуміння сутності проблеми, що обговорюється, нездатність відповісти на основні та додаткові запитання, відмова давати відповідь й виконувати екзаменаційне завдання.

4. Рекомендована література

Основна

1. Асаулюк І., Дяченко А., Каплінський В. Педагогічні аспекти діяльності тренера. Вінниця: ТОВ "Планер", 2017.
2. Виноградський БА. Моделювання складних біомеханічних систем і його реалізація в спорті. Львів: ЗУКЦ; 2007. 284 с.
3. Вихляєв ЮН. Загальна теорія спорту для студентів факультету фізичного виховання і спорту. Ч. 1. Київ: НТУУ КПІ; 2000. 84 с.
4. Вознюк Т.В. Основи теорії і методики спортивного тренування. Навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2016. 240 с.
5. Волков Л.В. Теорія і методика дитячого та юнацького спорту. К.: Олімпійська література, 2002. 244 с.

6. Воронова В.І. Психологія спорту: навч. посібник. К.: Олімп. літ-ра, 2007. 298 с.
7. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
8. Диференціація фізичної підготовки спортсменів: монографія/авт. кол.: Линець ММ., Гичкан О.А, Хіменес Х.Р. [та ін.]; за заг.ред. М.М. Линця. Львів: ЛДУФК, 2017. 304.
9. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання Т.1 /За ред.. Т.Ю. Круцевич. К.: Вид-во НУФВС, Олімпійська література, 2008. 600 с.
10. Костюкевич В.М. Теоретико-методичні аспекти тренування спортсменів високої кваліфікації : навч. посібник. Вінниця : Планер, 2007. 272 с.
11. Костюкевич В.М., Шевчик Л.М., Соколькова О.Г. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. Вінниця: Нілан ЛТД, 2015. 256 с.
12. Костюкевич ВМ, Шинкарук ОА, Воронова ВІ, Борисова ОВ. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура і спорт». Вид. 2-ге, без змін. Київ: Олімпійська література, 2019. 528..
13. Костюкевич ВМ. Теорія і методика спортивної підготовки. Навчальний посібник. 2-е вид. перероб. та доп. Київ: КНТ, 2016. 616 с.
14. Михалик ЄЛ., Черепок ОО., Малахова СМ. Біологічний вік та кількісна оцінка рівня фізичного здоров'я людини. Навчально-методичний посібник. ЗДМУ. 2011. 115 с.
15. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту (зі змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 1505/2005 від 21.10.2005). К.: Держкомспорт України, 2004. 16 с.
16. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: [навчальний посібник] К.: Центр навчальної літератури, 2003. 115с.
17. Пітин МП. Теоретична підготовка в спорті: монографія. Львів,; ЛДУФК, 2015. 372.
18. Платонов ВМ. Сучасна система спортивного тренування: підручник. Київ: Перша друкарня, 2021. 672.
19. Приходько ВВ. Концепція управління сучасною системою підготовки спортсменів: монографія. Дніпро. 2018. 464.
20. Шинкарук ОА. Теорія і методика підготовки спортсменів: управління, контроль, відбір, моделювання та прогнозування в олімпійському спорті: навч. посібник. Київ: ТОВ «НВП Поліграф-сервіс». 2013. 136 с.
21. Шиян БМ, Папуха ВГ. Теорія фізичного виховання. Тернопіль: Збруч; 2000. 184 с.
22. Шкрептії Ю.М. Управління тренувальним і змагальним навантаженнями спортсменів високого класу. Київ: Олімпійська література; 2005. 257 с.

Додаткова

1. Асаулюк І.О. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів мистецьких спеціальностей: монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2019. 424 с.

2. Ахметов Р.Ф., Кутек Т.Б. Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у технічній підготовці спортсменів. Вісник Чернігівського. держ. пед.ун-ту. Чернігів . 2011; (86):15-18.
3. Бобровник В.І., Криворучко О.В., Козлова О.К. Вдосконалення тренувального процесу кваліфікованих легкоатлетів на етапах багаторічної підготовки. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011; (11): 9-21
4. Борисова О. Професійний спорт як об'єкт наукових досліджень. Теорія і методика фізичного виховання. 2010. 1. С. 3-7.
5. Вихрущ В. О. Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
6. Кутек ТБ. Сучасна спортивна підготовка кваліфікованих спортсменок, які спеціалізуються в легкоатлетичних стрибках. Житомир. 2014. 279 с.
7. Ладика П., Бучок В. Сучасні комп'ютерні технології у фізичному вихованні і спорті. Актуальні аспекти фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. Зб. наук. пр. Тернопіль. 2013. С. 128-134.
8. Мітова О.О. Теоретико-методичні основи контролю в командних спортивних іграх у процесі багаторічної підготовки. – монографія. Дніпро. ТОВ «Дріант». 2022. 396.
9. Олійник МО. Моделювання техніко-тактичних дій кваліфікованих волейболістів у ЗВО: навч. посіб. Запоріжжя: ЗДМУ; 2018. 78 с.